

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnina je plačevati na pred. Na naročbe brez priložene naročnine se uravnava ne računa.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nve); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nve).

Telefon 415, 810.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

I. dajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Opozicija v delegaciji.

V Zagrebu, dne 9. januarja 1899.

I.

Morda bo še čitatelj, ki se spominja, kako smo mi, ko nam je bila v prvokrat čast pisati v tem listu, pisali baš o potrebi, da bi Čehi tudi v delegacijo prenesli opozicijo. Naš članek je bil poznan češkim delegatim. Da li je tudi uplival na njih — tega ne vemo in ne bomo gojiti nikakih iluzij o tem; a vsakako nam je bilo, da se danes v krilu delegacije vodi opozicija baš v zmislu onega članka. To nam najbolje potrjuje znameniti govor delegata dra. Gregra, o tem priča razvijanje vsega delovanja delegacije. In res, opozicije proti notranjemu sistemu in proti današnji notranji politiki ni možno umeti brez opozicije proti vnanji politiki, v kateri je izvor vsem današnjim neizidanim in nepravilnim monarhijskim, kakor tudi vsem krivicam, ki jih trpe Slovani. Povodom prehoda v novi vek je po raznih novinah vržen pogled v stari vek, in ta pogled je vzlasti padal na dogodbe v naši monarhiji. Njeno zgodovino v minolem devetnajstem veku je možno reasimirati v štirih imenih, ki predstavljajo štiri razne faze, bilo v njenem vnanjem, bilo v njenem notranjem življenju. No, prav ona štiri imena nam kažejo tesno zvezo med notranjo in vnanjo politiko, pa ne tako, da notranja določa vnanjo, ampak vnanja upliva povsem na notranjo. Ta štiri imena so: Metternich, Bach, Schmerling in Beust. Politika Metternicha je bila v vnanjem reakcionarna in naperjena proti pravici narodov in taka je bila v notranjem. Burja od 1848. leta je porušila tega človeka, ki je mislil, da red in avtoriteta sestojita v proganjanju in dušenju slobodnih in narodnih aspiracij. Da si pod drugo formo, sta tudi Bach in Schmerling nadaljevala njegovo politiko, z namenom, da čim očitneje in izrazi-te dasta monarhiji nemški značaj. Razlika med Bachom in Schmerlingom sestoji v tem, da je prvi iskren absolutist, drugi pa absolutist pod ustavno formo. A ta zgodovina se ponavlja dalje. Leto 1848. je res strmoglavilo Metternicha, ali po kratkem sjaju je ob delovanju Bacha zopet trnina absolutizma zakrila monarhijo. Istotako kratek in bliskav je bil sijaj oktoberskega diploma od leta 1860, kajti tu je bil Schmerling, ki se je v stvari

oprijel iste centralizatorne politike Metternicha in Bacha. Ustava, proglašena leta 1860. je sad porazov, ki jih je Avstrija pretrpela na krvavih poljanah Lombardije. Vnanja politika je tudi tu uplivala na notranjo. Ali Avstrija se ni znala prilagoditi ustavnemu življenju. Od todi patent od februarja 1861, od todi Schmerlingova politika, ki se je vračala na steze Metternicha in Bacha. Schmerling, pod krinko ustave, hoče isto, kar sta prva dva hotela pod krinko absolutizma: hoče Avstrijo nemško in centralistično. Po programu Schmerlinga mora Avstrija biti na čelu nemške federacije. Bismarck se je pokazal modrejšega, nego je bil Schmerling, kakor je bil Moltke bolj več general, nego so avstrijski. Sadova*) je razdrla Schmerlingov program. In zopet je vnanja politika odločala o notranji. Kakor je za nekaj časa zasijalo leto 1848, kakor je za hip zasijala ustava, obsežena v diplomu od leta 1860, tako je po padu Schmerlingovem za nekaj časa zasijal Belcredi, ali vsled Sadove zatmel zopet.

Prisla je doba nesrečnega Beusta . . .

Dinko Politeo.

Velika laž našega časa.

Iz »Moskovskega zbornika« Pobjedonosceva.

I.

(Dalje.)

Ta masa izgublja na to ves pomen za zastopnika, ki ga je prav kar izvolila; ta pomen je zgubljen dotlej, ko treba vnovič vplivati na njo: takrat se trosijo zopet zapeljive in lažnjive fraze, — enim v zadovoljenje, drugim v groženje: dolga, nezaključena veriga enakih manevrov, tvorčica mehaniko parlamentarizma. In taka-le komedija-volitev še sedaj nadaljuje slepiti človeštvo in se smatrati za napravo, krasečo državno poslopje. . . . Ubogo človeštvo! Res bi se moglo reči: mundus vult decipi — decipiat.

Poglejmo, kako se prakticira načelo volitev. Čestihlepi iskalec se sam prikazuje pred so-državljeni in se trudi, da bi jih uveril na vsaki način, da je on, bolj nego vsakdo drugi, vreden njih zaupanja. Iz kakih nagibov hodi

*) Sadova je vas v okraju Kraljevega gradu na Češkem. Po tej vasi označujejo mnogi usodno bitko pri Kraljevem gradu dne 3. julija 1866.

Uredništvo.

na to iskanje? Težko verjetno, da le iz nesebične vneme za občni blagor. V obče so dandanašnji ljudje, res navdani z čutstvom solidarnosti z narodom, pripravljeni za delo in žrtve za občni blagor — redki; to so idealne narave; a take idealne narave navadno niso pripravljene, da bi prihajale v dotiko s puščobo vsakdanjega življenja. Kdor je po svoji naravi sposoben za nesebično službo občinam koristim, ta ne pojde na volilne shode sam sebi pet hvalo in kopičiti glasne in neslane fraze. Tak človek razkriva sam sebe in svoje sile v svoji delavnici ali v ozkem krogu somišljenikov, a ne hodi iskat popularnosti na glasnem trgu. Če bi že taki ljudje šli v ljudsko tolpo, pa bi ne šli za to, da bi se jej lizali ter se skrivali pod neslane njene omame in instinkte, ampak zato, da bi razkrivali napake ljudskega življa in laž ljudskih razvad. Boljšim ljudem, ljudem dolžnosti in časti, je volilna procedura zoperna: samo sebične egoistične narave se ne odvrtaajo od nje navade; narave, ki iščejo svojih lastnih namenov. Tak človek se ne straši truda, da bi si ne natikal na obraz maske stremjenja po občenem blagru, da bi si le pridobil popularnosti. On ne more in ne sme biti skromen, — ker bi ga, ako bi bil skromen, ljudje ne zapazili in ne govorili o njem. V svojem položaju in tej ulogi, katero vsprejema, je prisiljen — hliniti se in lagati; mora se, da si nerad, shajati, bratiti, ljubkovati z ljudmi, ki so mu zoperni, da bi si pridobil njihovo nagnenje; mora obetati, da si vé, da teh obetov ne izpolni, se mora uklanjati najbolj neslanim nagnenjem in predsodkom mase, da bi si pridobil večino. Katera častna narava bi se odločila prevzeti tako ulogo? Naslikajte jo v romanu: čitatelju se bo studila; a isti čitatelj odda svoj glas na volitvah živemu glumaču v prav tej ulogi.

Volitve — to je umetnost, ki ima — podobno vojni umetnosti — svojo strategijo in taktiko. Kandidat ni v direktni zvezi s svojimi volilei. Med njim in volilei posreduje komitét, samovoljna naprava, čegar glavna sila je — vsiljivost. Ako kandidat še nima sam po sebi znanega imena, pričinja s tem, da si sestavi krog prijateljev in pospeševateljev; potem vsi skupaj upri-zarjajo lov, to se pravi, iščejo v obližnji aristokraciji bogatih, a ne prepremetenih ljudi, in jih skušajo uveriti, da je njih naloga, njih pravo in prednost, stati na čelu kakor upra-

vitelji občenega imetka. Vselej se najde zadostno število bedastih ali naivnih ljudi, ki gredo na to vado, — in glej, oni se podpišejo, njih imena se objavljajo v časnikih, in nalepljajo na ogle — največa privlačnost za maso, ki je vedno mrtva na drvenje za imeni, naslovi in kapitali. In kako se tvori komitét, ki vodi volitve in razpolaga z njimi? To je svoje vrste akcijska družba, katero oživotvarjajo ti upravitelji njeni. Sestava komitéta se vrši po premišljeni umetnosti: nekateri v njem služijo s svojo delavsko silo — energični ljudje, ki zasledujejo na vsaki način materialne in tendenciozne namene; drugi — naivni in lahkomiselni statisti — sestavljajo balast. Organizirajo se shodi, govoré se govori: tukaj vedno vpliva oni, ki ima mečan glas in zmoglost, hitro in brzo kopičiti fraze; ta si pridobiva ime ter se določa za kandidata o prihodnjih volitvah; ali pa se javlja o ugodnih okoliščinah sam kakor kandidat in odriva onega, za katerega je bil izprva prišel delovat svojim jezikom. Fraza — in nič drugega nego fraza — gospoduje na teh shodih. Množica posluša samo onega, ki zna glasnejše kričati in se umetnejše obleči v neslanost in slepljenje, ki odgovarjajo razumu in naklonjenosti mase.

Na dan konečne volitve le malokdo oddaja svoj glas v zavednosti: to so posamični, vplivni volilei, katerih bi bilo treba posamično pregovarjati. Večina, t. j. masa volileev oddaja po črednem načinu svoj glas enemu izmed kandidatov, ki ga je postavil komitét. Na volilnih listkih se piše ono ime, ki se je izgovarjalo največkrat, ki je zvenelo v poslednjem času v ušesih vseh. Skoro nihče ga ne pozna osebno, se ne vprašuje o njegovem značaju, o njegovi spretnosti in smeri: volijo ga zato, kar so se naslišali njegovega imena. Zastonj bi bil vsak boj s tem črednim nagonom. Recimo, da bi zaželel kak vester volilec delati zavestno ob tako važni priliki in bi se ne hotel ukloniti nasilnemu davljenju komitéta; ob volitvah mu ne ostaja drugega, ali izostati ali pa oddati glas svojemu kandidatu, ki si ga je izbral po svojem prevdanku. Naj postopa kakor hoče, — vse eno bo izbran oni, ki ga je proglasila masa lahkomiselnih, brezbrzičnih in premetenih volileev.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Samostanska slika.

— Povest. —

Spisal Janko Kotlár.

V.

Nenadoma se je vselila tuga in žalost v prostore, kjer sta prej vladala sreča in mir. Helena ni imela več obstanke med ptujci, ki jej itak niso bili nikdar odkritosrčni prijatelji. Neko srčno hrepenenje jo je gnalo domov na Kranjsko; hrepenenje, ki jej ni dalo pokoja, dokler se ni odločila ter vzela slovesa od neuljudnih sorodnikov.

Zadovoljila se je z malim premoženjem, ki so je jej odmerili zvižajni Lahji, ter hitela v rodni grad z nežnim — Salezem.

Pripeljala se je v Trst in dalje je potovala peš; le kadar je onemogla, najela si je voznika, ki jo je peljal proti domu.

Konečno je prišla domov. Rodni brat jo je vsprejel hladno in neprijazno; družih domaćih še videla ni. Pač navaden vsprejem hčeri, ki ni ubogala roditeljev. Tudi Heleni so rojile slične misli po razburjeni glavi. No, upala je, da jej roditelja odpustita, ko bosta videla malo, nežno dete v njenem naročju; saj je otrok najboljši posredovalec, ki si najhitrejšje osvoja srea.

Vendar Helena se je zmotila.

Brat jej je odkazal sobi, v katerih je stanovala nekdanj kakor deklica, kjer je sanjala najlepše sanje prve ljubezni, kjer je prebila najsrečnejše ure svojega življenja.

Salez je zaspal v naročju, utrujen od dolgega potovanja. Ljubeznjivo ga je položila na posteljo ter je potem motré ogledovala svoje bivališče.

Vse je bilo tako kakor nekdanj: vse v redu in pravilni točnosti, da je menila celó, da je soba ostala taka, kakoršno je bila zapustila.

Le evetke med okni so bile zvenele, njih se pač ni nihče domislil, ko so zaprli sobo; zvenele so, kajti ni bilo Helene, da bi jih negovala kakor nekdanje čase. Tudi ptičnice s tožnim kanarčkom ni bilo, ki je edini/bil pričra vseh njenih blaženostij, ki se je žnjo radoval, žnjo se žalostil. Tudi njega ni bilo!

V tem premišljevanju jo je motil brat, ki je nenadoma vstopil v sobo.

«Vendar se spodobi, da greš pozdravit stariše», je dejal brat pikro.

Helena je še pogledala dete ter zdirljala za bratom, ki je molče stopal pred njo.

Ali kam jo vodi!?

Prišla sta v grajsko kapelo; rakev je bila odprta in videti je bilo dve krsti, prevlečeni z črnim baržunom in odeti z zvenelimi venci.

Kri jej je zastajala, strašna slutnja se je je polastila.

«Pozdravi očeta in mater», je dejal mladi grajščak resno, ali Helena mu ni odgovorila, ampak z glasnim vsklikom se je zgrudila na tla.

Ko se je zavedla, je oblekla dete, zahvalila brata za gostoljubnost ter se poslovila od rodne gradu za vselej. Še enkrat je obiskala svoje stariše, da bi vsaj deloma poravnala krivdo, ali ona sta bila mrtva, njiju ni mogla obuditi z svojimi solzami.

VI.

Čez dva tedna je prišla k grofici Kunigundi Strasoldovi v Karlovo mlada žena z dojenčkom v naročju. Hotela je govoriti z gospo in niso jej mogli ubraniti, da ne bi prišla do nje.

Kako ginljiv je bil prizor, ko se je Helena pozdravljala z grofico, svojo mladostno prijateljico in sestričino! Grofica Marija Kunigunda Strasoldova je bila namreč rojena pl. Paradažarjeva.

Ona je z veseljem vsprejela ubogo Heleno, ki ni imela nikogar več na svetu razun nje.

Čas hiti in hitel je tudi Heleni in Salezu. Detje je postalo čvrst deček, kateremu se je pridružila tudi Kunigundina hčerka, nežna Kazimira.

Ali tudi ta sreča Helenin: ni trajala dolgo. Bila je le nepopolna sreča, torej je ona hrepenela po boljši sreči, ki je nima svet. Že dalje časa je bolehal in necega dne se je preselila k svojemu Francescu.

Salez je bil sam. Brez očeta in matere je rastele s Kazimiro na Strasoldovem dvoru. Bil je blag, in krepstna Kunigunda ga je materinsko ljubila in negovala nič manj, nego svojo Kazimiro.

Ko je odrasel in mu je bilo voliti prihodnji stan, odločil se je za slikarstvo. Grof Strasoldo ga je rad poslal na slikarsko šolo v Benetke, češ, mladenič ima dar in veselje, naj postane slikar, slikar, katerega naj čišla ves izobraženi svet.

Njegovo mladostno prijateljstvo z dražestno Kazimiro se je sčasoma spremenilo v iskreno ljubezen. Ž njo je čakal po evetnih livadah, ž njo poskušal ptiče petje po logih, ž njo igral prve detinske igre, kakor bratee in vendar ne! On je več čutil za njo nego brat in tega se je še le zavedal, ko je bil daleč proč od nje, ko ga je ločilo neizmerno morje od zemskega angelja.

Tudi Kazimira je bila nesrečna, ko je izgubila mladega prijatelja, ki bi jej pa imel biti še kaj več nego prijatelj. Tudi ona ga je ljubila z čistim ognjem deviške ljubezni.

(Pride še.)

Trst, dne 11. januarja 1900.

Stranka Spinčiča in Laginje v Istri propada, ker, no... ker tako želi znani politični idijot, ki piše iz Trsta v znano graško »Tagespost«. Ne, ne kratimo mu slave! Saj je mož krepko podprl svojo trditve, navdši kričoč simptom propadanja Spinčič-Laginjeve stranke. In simptom tega propadanja so bile — občinske volitve v Kastvu. Prosimo, ne smejajte se! Hočete-li boljše dokaz o propadanju Spinčič-Laginjeve stranke, nego so volitve, v katerih je ta stranka: v III. razredu z dvetretjinsko, v II. z vsemi proti borim štirim glasom, a v I. celo jednoglasno — **zmagala!** Volitve s takimi uspehi so pač zanesljiv simptom, da dotična stranka propada. Ali — ne pozabimo — kdor hoče prav umeti to, ta mora biti na višini idijotstva »Tagespostnega« dopisnika. Drugi seveda, ki se gibljejo v nižavah pametnega mišljenja in sklepanja, trdijo drugače in menijo, da so take volitve znaki čvrstosti stranke.

Ali šalo na stran. Dopisniku graškega lista se ne čudimo: mož se zanaša na to, da je Gradec precej daleč od Trsta in tamošnji slavni javnosti ni mnogo do tega, da-li jej kdo natveje enega medveda več ali manje o naših razmerah, ali da je tudi »Indipendente« hlastno posegel po tej neumnosti, je pač zanesljivo znamenje, da so gospóda gledé Istre prišli že do one točke, ko jim je edina tolažba — laž v svoj lastni žep.

Stranki Spinčiča in Laginje se lahko ponesreči ta in oni poskus — kakor se tako dogaja vsaki, tudi najmočnejši — ali ona ne propada in ne propade dotlej, dokler ostane verna svoji nalogi in dokler ne izpolni te svoje naloge. Da bi pa propadala ali celo propadla mej vršenjem te naloge, temu se zastoj nadejajo italijanska gospóda in oni drugi činitelji, katerim na ljubo »Tagespost« dopisnik pošilja v svet svoje politično idijotstvo. Stranka Spinčiča in Laginje ne mora propasti, ker je v resnici narodna, v najrazsežnejem pomenu te besede, ker z svojim obstankom, s svojim delom in svojimi cilji temelji globoko v narodu. Ako gospóda računajo na bližnji propad Laginje-Spinčičeve stranke, so priznali s tem le toliko, da v njih avtokratstvu se jim niti sanja ne, kakšni so zakoni psihologije narodno-političnega življenja v dobi tega vrvenja in snovanja, kakoršno je zavladalo v vseh slovanskih plemenih, ne izvemžni Istre. Ponovljamo: gospóda morejo delati te ali one ovire, morejo zavlačevati to ali ono akcijo našo, ali še vedno je ponesrečil oni, ki je stezal roko v kolo, hoté je ustaviti...

Poziv slovenskim trgovcem in naročevalcem. Zopet se moramo baviti s poglavjem o praktičnem rodoljublju na polji trgovine.

Neka tuk. slovenska trdika je dobila na svoje slovensko pismo iz slovenske Belokrajine sledeči klasični odgovor, katerega prijavljamo (da se poslužimo piščevega pravopisa), kakor »apsprekeden Bašpila«, kako se ne bi smelo pisati: »Herrn N. N. Triest. Ich habe Ihnen nachricht bekommen es ist doch Corjes mit diesse preis jeder Zeit anderst Senden Sie mir 50 Ko. feigen a 17. fl. in kleine krence ist 8.50 100 Ko Rožiče ist 10 fl Baha Station Karlstadt Croatia. Rechnung Post Veinnitz Untr Krain Grisse Sie N. N.«

Na tem kratkem listu smo našeli 15 pravopisnih pogrškov; vejje, oziroma pik pa manjka samo 8. Razven tega se mora mož posluževati slovenskega izraza za rožiče, ker drugega ne ve. Ali bi ne bilo pametneje, če bi se bil poslužil priproste domače slovensčine, mesto »nobel«-doneče, a slabo umevane nemščine?! Vsaj osmešil bi se ne bil tako. —

Sicer je to njegova stvar. Vsakdo ima namreč v dobi ravnopravnosti to pravico, da se smeši, kadar in kolikor se mu zljubi. Nas to ne briga. Pač pa nas briga nekaj drugega, in na to stran smešnega dopisovanja v toliko priljubljeni tujščini moramo naše čitatelje zopet opozoriti ter prosimo vse slovenske liste, da bi se intenzivneje bavili s tem vprašanjem, nego je bilo to dosedaj. Nemarnost, kakor je bila dosedaj, nam donša velikanske škodo v gospodarskem in narodnem pogledu.

Malone vsi tržaški slovenski trgovci dopisujejo s strankam na Slovenskem principi-jelno v slovensčini. Pa tudi italijanski trgovci — morda ne iz ljubezni do našega jezika, ampak iz ljubezni do lastne koristi — radi ustrezajo svojim odjemalcem tudi v jezikovnem pogledu. Mnogo jih je že vzelo v službo slovenske pomočnike, ali vsaj slovenske ko-

respondente. Če bi vsi slovenski odjemalci dosledno dopisovali tržaškim trdkam, tudi italijanskim, v slovenskem jeziku, bili bi še ostali trgovci italijanske narodnosti prisiljeni, najemati si, vsaj za nekoliko ur na dan, slovenskega korespondenta. To bi pa bilo velikanske gospodarske in narodne važnosti za skupno Slovenstvo in posledice konsekv-entnega zahtevanja naših pravic tudi na tem polju bi bile s časom tudi velike politične važnosti. Koliko mladih naših moči bi s tem privabili v Trst, koliko več bi lahko žrtvovali Slovenci, ki že bivajo tukaj, za vedno rastoče narodne potrebe, če se jim zagotovi postranski zaslužek. Narodni greh je torej, slovenski trgovci in odjemalci, ako zahtevate iz Trsta blaga v drugem nego v slovenskem jeziku!

Slovenci na Pruskem. Frančiškani na Vestfalskem so dobili naknadno dovoljenje, da smejo za ondotne Slovence v slovensčini vršiti svoje duhovno pastirstvo. Ob jednem pa je pruska vlada izdala naredbo, glasom katere v vestfalske rudnike ni smeti sprejemati več delavcev, ki niso zmožni nemščine v pisavi in govoru. Tako torej: na Nemškem morajo celo delavci znati deželni jezik, ako si hočejo tam služiti kruh, na Slovenskem pa morajo že nastavljenim nemškim urad-ščem le obetati nagrade, da bi se milostno priučili jeziku ljudstva, mej katerim služijo, s katerim morajo občeovati in kateremu bi morali dobrohotno iti na roko v vsem. Oni drugi so pač v nemškem rajhu, mi pa smo v — Avstriji. Altri paesi, altri costumi.

Politični pregled.

TRST, 11. januarja 1900

K položaju. Danes ni nikakih posebnih vesti o krizi; najzanesljiveje znamenje, da se ni pomaknila bližje svoji rešitvi. Po izjavah v nemških listih je sklepati, da so se na levici že nekoliko premislili in da bi vendar, če že ni drugače, dovolili, da jeden njih vstopi v bodoče ministerstvo kakor minister brez portfelja. Za to mesto se imenujeta bivši namestnik deželnega maršala na Češkem, Lippert, katerega je — da-si je Nemece notri do kosti — nemška nestrpnost pregnala s tega častnega mesta in iz javnega življenja sploh, in pa profesorja dra. Ulbricia na vsenčističu v Gradcu.

Za poljskega ministra brez portfelja imenujejo Bilinskega, proti kateremu so nemški listi napeli vse pušice, a ime sekejskega načelnika Režeka se trdno vzdržuje na površju kakor bodočega ministra-rojaka češkega. Vse to so seveda le kombinacije, katere utegne podreti že prihodnji trenotek. Saj je očevidno, da v tem hipu niti Körber sam ne ve, pričem da je, in da-li ne bo moral stopiti pred krono z izjavo, da so njegova prizadevanja ostala brezuspešna. Za ta slučaj stoji baje že pripravljen ljubi stari znanec — baron Gautsch, o katerem še danes živ krst ne ve natančno, da-li je liberalce ali konservative. —

Iz avstrijske delegacije. V tork je avstrijska delegacija začela razpravljati o ordinariju vojske. V razpravo so posegli trije češki delegatje, in sicer v zmislu, da je nastopanje v delegaciji prišlo v soglasje s politiko Čehov v državnem zboru, z stanjem notranje politike, in s postopanjem avstrijskega zistema z Slovani. To je povsem logično: češka opozicija je razširjena tudi na delegacije. Sosebno delegat Stransky je energično povedal obema, kar jima je šlo: vojni upravi in ministru za vnanje stvari. Menil je: »Opozicijsko vedenje delegatov češkega naroda proti skupni vladi ni utemeljeno le v sedanji politični situaciji, v škodljivem posezanju ministerstva za vnanje stvari v notranjo politiko, ampak tudi in ne v zadnji vrsti v sovražni poziciji, ki so jo zavzeli uprava vojske in viši vojaški krogi nasproti narodu češkemu. Zde-afere so odpre propad mej narodom češkim in vodstvom vojske. Ako bi primerjali, ne bi vedeli, kaj je bolj razburilo narod češki, ali odprava jezikovnih naredeb ali zde-afere?!

Potem, ko se je govornik obširno bavil z dogodki na kontrolnih shodih in v zlasti s kričočim slučajem v Kijovu, je z ogorčenjem zavrnil nesramno trditve v uglednem listu »Hamburger Nachrichten«, da Nemece je pred sovražnikom vedno pripravljen za desertacijo, in ko se je zgrozil na tem, da tiskovni urad za vnanje stvari, ki stane tisoče in tisoče, ni ničesar storil proti takemu žaljenju, je zaključil, rekši, da mi hočemo, da Avstrija bodi močna na znotraj in zunaj;

močna v notranjem v trdnih sklepih in v po-javljanju trdne volje za vršenje svoje zgo-dovinske misije, misije namreč, da v državi združenim narodom, ki v nje obsežju iščejo in hočejo najti jamstvo dostojne ekzistence in bodočnosti, daje tisto varstvo, ki je narodi potrebujejo za doseg jednakopravnega in jednakovrednega stališča v tej državi. Avstrija mora biti močna na zunaj bodisi v tro-zvezi ali izven trozveze.

Mi zahtevamo, da vojna spoštuje našo narodnost. Pred vsem zahtevamo, da je ce-sarska, to je, da je pravična, kakor je cesar pravičen, kajti cesar ne dela razlike mej na-rodni. Ker pa nas skušnje uče, da vojska sedaj polaga več vrednost na gojenje nemščine, nego pa na jednotne vojskine namene, ne moremo imeti zaupanja do nje in bomo gla-sovali proti vojnemu proračunu.

»Politik« pravi, da je ta govor silno deloval na visoke častnike vojnega minister-stva, da so bili kakor potrti. Vojni minister Krieghammer pa da je delal obraz — ob-toženea.

V večerajšnji seji je avstrijska delegacija vsprejela ordinarij vojske.

Tržaške vesti.

Kako nas imajo radi!! V Trebčah živi uboga žena Milkovičevka. Le-ta ima sina, ki obiskuje pripravnico na Proseku, kamor hodi deček vsaki dan v šolo, t. j. 2 uri hoda daleč. Uboga žena se je obrnila do vaškega glavarja (kapovile) s prošnjo, naj bi on posredoval, da dobi deček na magistratu zimsko obleko. Revna mati je tudi dobila od kapovile potrebno listino, ubožni list, a deček je dobil od šolskega vodstva spričevalo lepega vedenja in vstrajne pridnosti, in gospod Burgstaller je dal ženi priporočilno pismo. S temi listinami je stopila uboga udova s sinom pred magistratove mogote, ki so ji obljubili, da dobi deček čez jeden teden ali novo zimsko obleko ali 15 gl. za nakup iste. Minolo je 8 dni in žena se sinom se je zopet oglašila; gospodje na magistratu so jo poslali v neki inštitut za uboge; ondi so pregledovali listine semtertja in pošiljali revo od uradnika do uradnika, od nadstropja do nadstropja. Konečno so ji pokazali na kup že ponošenih strganih čevljev, češ, naj si ondi odbere primeren par. Ko je žena opozorila gospode, da jej je bila obljubljena nova obleka za dečka ali pa 15 gl., so jej odgovorili: »Da, Vaš sin bi dobil to, ako bi bil Italijan, ali za Slo-vence nimamo nove robe in ni-mamo denarja!« Tukaj nastopa vprašanje: Za katere Italijane imajo: za tržaške ali pa za one iz Kalabrije in Neapolitanije?! Gosp. Burgstaller sam se je raztogotil nad takim zaslepljeno strastnim postopanjem ter je podaril vdovi 5 gl. z obljubo, da ji še podari, ako ne pomore njegovo nadaljne posredovanje na slavnem magistratu.

Cela gosp. Burgstaller torej, ki je gledé političnih nazorov blizu tam, kjer so mogotei na magistratu, se je zgražal na takem trdo-srčnem postopanju, pričujočem o nebrzdanem narodnem fanatizmu.

Kaj menite, gospod vitez Schwarz, ali nas imajo radi!!

Tudi na znotraj! Pišejo nam: Zadnjič sem omenil, kako spoštujejo naš jezik na tuk. e. kr. pošti — na zunaj. Danes sem šel, da bi dobil odtis o zadnji notici omenjenih poštinih sprememb, mislé: če so že v javnosti laško-nemške, pa vdobim vsaj take tiskovine za svojo rabo! Ali čujte, zopet so mi ponu-dili le laško-nemške, češ, drugih nimajo!! Je-li to častno ob zatonu XIX. stoletja? Je-li to zakonito v pravni državi?! Častno je menda vse, kar hvalijo Lahi in Nemei, mi pa že — potrpi-mo!

(Opazka uredništva. To ni res, da ni-majo dotičnih predpisov tudi v slovenskem jeziku. Saj smo jih dobili mi litografirane. Tako bo marveč, da jih gospoda dopisniku — niso hoteli dati!!)

Nagle smrti je umrla minolo noč 49-letna gosa Marija udovala Vittoris z obali Grumula št. 1. Ob 1. uri po noči je bila z svojo hčerko in več prijateljic v kavarni »Commercio«. Naenkrat ji je postalo hudo. Čeh g. dr. Dittreich, ji je ponudil prvo pomoč. Ko je videl, da je stvar resna, je poklical po telefonu zdravniško postajo. Prihital je g. dr. Fonda, a tudi ta ji ni mogel pomagati. Nesrečnico so prenesli na zdravniško postajo, kjer je kmalu potem umrla.

Dražbe premičnin. V petek, dne 12. januarja ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za ei-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Nuova št. 14, različni predmeti in cevi; pri sv. M. M. zgornji št. 310, pohištvo; v ulici S. Antonio št. 12, obuvala in pri-prave za prodajalnico; v ulici delle Candelle št. 5, pohištvo; v ulici Nuova št. 16, pohištvo; v ulici S. Spiridione št. 1, pohištvo in klobuki za gospe.

Samomor. 20-letni odvetniški pisar Karol Bruneli se je večeraj popoldne obesil v svojem stanovanju v ulici Colombo št. 1. Ko so ga našli, je bil že mrtev. Pravijo, da si je končal življenje, ker je bil zgubil službo.

V pretepu je bil 58-letni Josip Gordi iz Sv. Marije Magdalene Spodnje šte. 245 težko ranjen. Spravili so ga na rešilno po-stajo in od todi v bolnišnico.

Zveze tržaške slovenske mladine osnovalni zbor bo v nedeljo dne 14. t. m. popoldne v prostorih »Delav. podpornega društva«. Še enkrat vabimo na ta shod toliko vse one, ki so se že vpisali, kolikor tudi one, ki se žele vpisati.

Meteorološko poročilo. Včeraj jutro ob 7. uri je toplota: 6.0, ob 2. uri pop. 5.0 C. — Danes plima ob 6.6 predp. in ob 8.18 zvečer.

Vesti iz ostale Primorske.

× Deželne doklade na Goriškem. Cesar je dovolil, da se v zmislu sklepa deželnega zbora poknežene grofje Goriške in Gradišćanske imajo začasno naložiti in pobirati od 1. januarja 1900 do časa, ko bo definitivno določen deželni proračun za leto 1900, za pokritje potrebnih dežele, deželne doklade v meri določeni za leto 1899. Pobirale se bodo torej začasno v pokneženi grofiji Goriški in Gradišćanski tekom leta 1900 te-le deželne doklade: a) doklada po 10% na skupno svoto zemljarine; b) doklada po 12% na skupno svoto najemnine in hišarine; c) doklada po 15% na občno obrta-rino in pridobarino od podjetelj, zavezanih javnemu dajanju računov, in na davek od napovedanih prihodkov; d) doklada po 20% na užitino mesa, vina in mošta; e) davščina 1 krone od vsakega hektolitra na drobno po-točenega piva, in f) davščina 36 vinarjev od vsacega litra na drobno potočenih žganjin, navedenih v 1. členu, B. II. 1. točka, zakona od 18. maja 1875, drž. zak. št. 84, in 20 stot. od vsacega litra na drobno potočenih žganjin omenjenih v 2. točki zakonovega člena.

Davščine na pivo in žganjine se ne smejo pobirati niti o izdelovanju niti na uvoznji. Istotako je žganje oproščeno deželne davščine v vseh slučajih, v katerih se za isto ne od-rajtava državni davek po § 6, zakona od dne 20. junija 1888 l. št. 95 drž. zak.

× Iz Savudrije (Salvore) v Istri nam je prijatelj dopisal razglednico, na kateri je slika gospoda prof. Mandića vsa pomazana z istim črnilom, kakor ga kaže — pečat e. k. pošte!! Prijatelj nam piše: »Evo Vam, gos-pod urednik, razglednico, da boste videli Vi in pokazali gospodu ravnatelju pošte, kako nas njega uradniki — ljubijo. Razglednico, kakor vidite, sem dobil iz Gorice, a došla je preko Rusije, kakor da v Gorici ne bi ve-deli, kje je Salvore v Istri! Ono maskero na gospodu Mandiću so napravili ali v Gorici ali Rubiji, tu gotovo niso storili tega. Dobro bi bilo, da bi taka brezobraznost izvestnih poštarjev enkrat dobila zaslužno plačilo.

× Iz Nabrežine smo prejeli pritožbo, da na tamkajšnji pošti ni dobili samosloven-skih razglednic. Kdo je kriv temu nedostatku?! Na slovenskih tleh pač ne bo slovenska raz-glednica zločin — ne vemo proti komu! Še manj pa je umeti, zakaj naj bi se na svoji zemlji potajevali le kaki osebi na ljubo! Za danes toliko, ako ne pomore, pa bomo še go-vorili!

× Razpisana služba. Predsedni-štvo tržaškega e. kr. deželnega sodišča je razpisalo službo nadzornika ječ na tem so-dišču. Prošnje je vložiti na navedenem pred-sedništvu do 8. februarja 1900.

× Bralno društvo »Kras« v Sko-pem vabi člane na občni zbor, ki bo vršil v nedeljo dne 14. januarja t. l. ob 9. uri pred-poludne. Na dnevnem redu bodo: poročili tajnika in blagajnika; volitev odbora in razni predlogi.

× Objave o upisih v trgovinski register bodo l. 1900 prinašali listi: »L' Osser-

vatore Triestino», »Triester Zeitung« in »Wiener Zeitung«, objave o upisih v združni register pa neslužbeni del lista »L'Osservatore Triestino«. Tako je odločil g. namestnik v sporazumu s tuk. e. k. trgovinskim in pomorskim sodiščem. — Z ozirom na dejstvo, da je večina tuk. zadrug slovenska, oziroma hrvatska, usojamo si uljudno vprašanje, kaj koristijo občinstvu objave v italijanskem uradnem listu, katerega Slovenci in Hrvati redko kdaj čitajo, a če so ga slučajno dobili pred oči, pa ga po velikem niti poznajo ne?!

Vesti iz Kranjske.

* »Glasbena Matica« v Ljubljani priredi dne 17. t. m. II. redni koncert sodelovanjem slavnega umetnika, gosp. Frana Ondříčka, e. k. koncertnega virtuozu. Na tem koncertu nastopi prvič samostojno tudi novi mnogostevilni šolski zbor, ki se je v lanskem šolskem letu začel izobraževati in danes že šteje nad 120 pevskih sil. Ta glasbeni zavod je pač dika in čast slovenskega naroda in tudi mi obmejni Slovenci se pristočno veselimo na takem razvoju domače lepe umetnosti ter želimo »Glasbeni Matici« najlepših uspehov tudi v bodoče.

* Na ljubljanskem gradu se uvede časovno znamenje. Nekaj minut pred dvanajsto uro prikazovala se bo iznad stolpa na gradu velika dalekovidna obla, ki bo na stolpu pritrdjena tako, da se bo prikazovala in zginjala vsled električne sile, ko bo ura kazala poludne.

* »Slovensko planinsko društvo« v Ljubljani priredi v petek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu« zabavni večer. Društveni načelnik, g. prof. Orožen, bo predaval o Humu. Ob enem bodo v posebni sobi razstavljene slike, katere je tekom leta 1899. izvršil odsek amaterfotografov v tekmovalnem »Slovensko planinsko društvo« je jedno izmed najmarljivejših slovenskih društev in njegove uspehe je z ozirom na kratko dobo njegovega obstanka in z ozirom na to, da mora konkurirati z nemškimi alpskimi društvom, imenovati izredno velike. Temu društvu gre prezasluzena hvala, da so krasne dalekoznanne slovenske gore ohranile, oziroma pridobile slovenski značaj po slovenskih kačiputih in gorskih kočah. Slava temu društvu!

* V ljubljanski mestni posredovalnici za delo in službe se je oglasilo v teku kratkih dni njenega poslovanja že okoli 100 oseb za delo ali službo, oziroma je pometilo delo ali službo. Marsikatero osebo, iskajočo delo ali službo, olvaruje ta posredovalnica pred izkoriščanjem od strani zasebnih takih zavodov. Za vpisnino in posredovanje se plačuje samo 20 nč. ali 40 vinarjev brez oziroma na značaj dela ali službe. Mestna posredovalnica preskrblja torej delo ali službo proti odškodnini samo štiri-desetih vinarjev. Izpraznjena mesta za delo in službe se bodo naznaujevala po plakatih na posebni deski, ki se bo obešala na vratih mestne posredovalnice za delo in službe.

* Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja. Na občnem zboru dne 4. t. m. izvoljeni upravni odbor tega človekoljubnega zavoda je v svoji seji dne 8. t. m. volil funkcionarje in so bile izvoljene dose-danje prezasluzne moči in sicer: predstojnica kuhinje gospa Josipina Kos, njena namestnica gospa Ivana Fleischmann, predsednik g. Avgust Drese, njegov namestnik g. Oroslav Dolenc, blagajnik g. dr. Josip Starè in ekonom g. Edvard Begnard. Tajnikom je bil izvoljen novi člen upravnega odbora, gosp. T. pl. Radies. Ta humanitarni zavod je v pravi blagor ubožnega dijaštva in bednega ljudstva ter bodi priporočeni dobrobrskosti vsakega, ki mora kaj darovati v ta namen. Najmanjši dar se sprejema hvaležno.

* Plaz se je udril v noči od 29. na 30. decembra nad Srednjo vasjo v Bohinju ter zajezil potok in do strehe zasul neko koč. Plaz je tudi na vodovodu in drugod napravil precej škodo.

* V Ameriko je odšla Mar. Borštnik, znana iz pravde proti na smrt obsojenemu ubijalcu Ravniku v Ljubljani.

Vesti iz Štajerske.

— Nova kmetijska zadruga se je osnovala za kraj Sv. Trojica v Slov. goricah in okolico. Sedaj šteje že 50 udov.

— Cesar je za napravo velikega ol-tarja v župni cerkvi sv. Križa pri Slatini daroval 1000 kron.

— Rod slovenskih izdajic še ni izumrl. Iz Šostanja poročajo vest, da so trije slovenski volilei na volitvi v okrajni zastop v kuriji trgov in mest dne 8. t. m. oddali svoje glasove za najzagrizenejšega nemškutarja, ki je prav zbok tega tudi bil izvoljen. Trg Šostanj je imel voliti 3 odbornike in voljeni so bili dva Slovenci in eden nemškutar. Navzočih volileev občinskih odbornikov je bilo devet in sicer sedem Slovencev in dva nemškutarja. Dotični zagriženi nemškutar je dobil 5 glasov, torej tri od slov-skih volileev trga Šostanj. Tako dejanje se ne more dovolj obsojati z besedami to je — ob sedanjih razmerah — pravi narodni zločin.

— Povožen. Tovarniški delavec Josip Kovač iz Hrastnika je prišel med postajama Hrastnik in Zidamost pod mešni vlak. Skočil je bil iz voza, ko se je vlak že premikal ter pal pod kolesa, ki so ga strašno razmesarila.

— Slovenski posestvi ob meji na prodaj! I. V prijetnem kraju Spodnje Štajerske je naprodaj večje posestvo z novim malinom in dobro obiskano gostilno. V kraju je pošta. Posestvo bi ob najmanjšem trudu dajalo lepe dohodke.

II. V štajerskem trgu je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji lepa nova hiša, ki je pripravna za kako prodajalnice. Tudi za posestnike je zelo pripravna, ker je poleg tudi nekaj zemljišča, obstoječega iz njiv, travnikov in gozda! — Da ne prideta posestvi tujcem v roke, izposluje »Naša straža« izredno nizko ceno.

Prijave vsprejema »Naša straža« v Ljubljani, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Načelstvo »Naše straže«.

Razne vesti.

Nezgode na južni železnici. Železniško ministerstvo pritiska na upravo južne železnice, da odpravi pomanjkljivosti, ki provzročujejo nezgode na južni železnici. Pred vsem treba pomnožiti osebje, ki je sedaj preobloženo z delom, pomnožiti postranske tire na vseh progah z živalnim prometom in razširiti postaje, kjer se križajo železnice. Železniško ministerstvo zahteva tudi pomnožitve vozov in nabavo novih strojev.

Nesreča na ruski železnici. Iz Petrograda javljajo, da je na uralski železnici neki osebni vlak vsled slabo postavljenih ogibalšč skočil s tira. Pet vozov je padlo z nasipa ter se razbilo v globočini. Osem potnikov je mrtvih, dvanajst težko ali lahko poškodovanih.

Velikanski sneg leži v Bavarskem gozdu. Visok je 3 metre in so celó strehe deloma pod snegom. Po več dnih so si ljudje morali deleti gazi od hiše do hiše.

Samomor zdravnika. Praški zdravnik dr. Ernest Landesmann si je končal življenje, ker ni imel dosti opravila oziroma zaslužka. Pokojnik je bil specialista v preiskovanju z Röntgenovimi žarki ter se je v to izobrazil na Dunaju in v Nemčiji. Vse svoje upe je stavil na novo znamenito iznajdbo, a varal se je. Pred nekoliko dnevi se je zaprl v svojo sobo, odskril plin, vzel količino morfija ter položil na mizico nabit revolver, katerega pa ni rabil. — Čez dva dni so ga našli mrtvega. Dr. Landesmann je zapustil udovo in majhnega otroka, ki sta pa odsotna. Bilo mu je že le 36 let.

Povodenj na Hrvaškem. Sava je narasla 2 in 1/2 metra nad navadno višino. Pri Zitnjaku je že izstopila ter poplavila veliko zemljišče.

Brzjavna poročila.

Izjave vojnega ministra v delegaciji.

DUNAJ 10. (K. B.) Avstrijska delegacija je sprejela proračun o rednih dohodkih in izdatkih vojske. Državni vojni minister pl. Krieghammer je izjavil, da ne bo trpel, da bi se politika zanašala na vojsko. Naredba glede kontrolnih shodov da je popolnoma zakonita. Vojnikazensko-pravilni red je dogotovljen; glavna načela istega so: usmenost, javnost, načelo tožbe. Prihodnja seja bo v petek.

Bosansko-hercegovinski proračun.

DUNAJ 10. (K. B.) Odsek četvorice v ogerski delegaciji je sprejel proračun za okupirane dežele ter je izrazil ministru pl. Kallayu zahvalo in priznanje na uspešnem delovanju. **Vojni proračun. — Druga železniška zveza s Trstom.**

DUNAJ 10. (K. B.) Avstrijska delegacija je danes nadaljevala debato o vojnem proračunu. Del Lemisch je izja-

vil, da bo njegova stranka glasovala proti proračunu za vojsko, kar pa se naj nesmatra ne kakor zaupnica ne kakor nezaupnica na nobeno stran. Isti delegat je zahteval drugo železniško zvezo s Trstom.

Zaplemba ladij v nemškem parlamentu.

BEROLIN 11. (K. B.) Jutranji listi javljajo, da so se stranke državnega zbora sporazumele, da bodo vlado interpelirale zaradi zaplemb nemških ladij od strani angleške mornarice. Razprava prične bržkome začetkom prihodnjega tedna.

Vojna v južni Afriki.

Ustavljene parobrodne vožnje.

LONDON 11. (K. B.) Kakor je izvedel list »Times«, sta parobrodni družbi »Union Steam Shipp Company« in »Castle Line« ustavili vožnje v zaliv Delagoa, da bi jih ne mogli zlorabljati proti Angležem.

Buller namerja odločilen korak.

LONDON 11. (K. B.) Poročevalce »Standarda« javlja iz Durbana, da je v ponedeljek po noči odislo na mejo 1200 indijskih bolniških strežnikov. Iz tega je sklepati, da se misli Buller v bližnji bodočnosti premakniti s sedanjega stališča.

Amerikanski parlament o zaplembi ladij.

WASHINGTON 10. (K. B.) Senator Hale je predlagal v parlamentu resolucijo, da je zahtevati od vlade pojasnila, kaj se je zgodilo glede zaplemb ameriških izdelkov od strani Angležev v zalivu Delagoa. Resolucija naglašja, da Angleži neopravičeno združujejo tujo lastnino. Senator Platte je pobijal drugi del resolucije. Hale je odgovoril, da se resolucija tiče velevažne stvari. Naj bi se obvestilo Anglijo, kako mislijo Amerikanci glede tega vprašanja. Tudi senator Lodges je govoril proti resoluciji. Ista je bila odklonjena.

Zgube Boercev pri Ladysmithu.

LONDON 11. (K. B.) »Reuter« javlja: Uradna brzjavka generala Bullerja iz taborišča Frere od večerj javlja: Glasom brzjavke iz Transvaala so imeli Boerci dne 6. t. m. pri Ladysmithu 4 mrtvece in 15 ranjencev; in vendar so Boerci sami priznali, da jih je hudo obstreljalo šest maskiranih baterij ter da so letele na nje kroglice od vseh strani. Domačini pravijo, da je bilo v enem samem poveljstvu 150 mrtvecev in več vozov ranjencev. Največje zgube so imeli Boerci iz Oranja, katere so Transvaalci bili postavili na najnevarnejša mesta.

Trgovina in promet.

Novi kurzni list.

Pise J. U.

V.

(Glej zadnjo »Edinost«.)

Nasprotno pa, če hočemo računati, kako ceni po starem odgovarja ona nova z dne 3. jan. 1900. to je 442.—, napraviti moramo iz že znanih razlogov nastavek:

$$2100 : (2 \times 1470) = 100 : 442$$

$$2 \times \frac{2100 \times 442}{100} = 1470$$

$$x = 3906$$

Pri kupčiji je seveda znesek neplačanih odstotkov odbiti. N. pr. Ena akeija po kurzu 442% stane:

$$K 2100 \times 442 = K 9282$$

$$\text{manj } 70\% \text{ od } 2100 = K 1700$$

$$K 7582 = \text{gld. } 3906$$

Morebiti se bo komu čudno zdelo, zakaj se neplačani odstotki akeije prištejejo h kurzu in se ne odbijejo raje nominalni vrednosti, oziroma se ne napravi nastavek takó, da bi se sploh le vplačani odstotki vpoštevali, ker je bil stari kurz itak le za iste označen! Na prvi pogled to res moti. Pomisliti pa je treba sledeče: novi kurz, ki je percentuelen, označa vrednost papirja v odstotkih v razmerju s celo nominalno vrednostjo, prejšnji pa je označal le vplačani del. (stari kurz je bil v razmerju z celo nominalno vrednostjo ravno za neplačane odstotke prenižek). Ta razlika ima torej opraviti direktno s kurzom, zato je te neplačane odstotke prištevati h kurzu, kakor bi za doplačani znesek porastel. Ako bi pa to vpoštevali pri nominalni vrednosti, dobili bi jako visok odstotek, ki v resnici odgovarja visoki renti pri majhnem kapitalu, ali ne odgovarja odstotni »kvotaciji« za nominalno vrednost papirja. (Zvršetek.)

Postaja državne železnice Trst-svobodna luka.

je spremenila s 1. januarjem svoje ime v Trst-državna železnica. Istega dne so na omenjeni postaji ustavili promet z brzovoznim blagom (sprejemanje in oddajanje.)

Podraženje podplatov.

Ogerski fabrikanti kož za podplate so podražili cene za 10 kron od 50 kg. Vzrok da je zvišanje cen surovim kožam.

Nova krona veljava.

S prvim januarjem je, kakor znano, uvedena »krona veljava«, prejšnja »avstrijska veljava« torej ne ekvzistira več. Povsem napačno je torej pisati n. pr. 100 K. a. v., ampak pisati je le 100 K.

Tako vsaj je bil v smislu zakona od 2. avgusta 1892. s sporazumljenjem našega in ogerskega ministerstva storjen ta sklep.

Radi tega zakona so morali nehati kovati zlate po 8 in 4 goldinarje, ki so bili v mednarodni denarni trgovini najbolj praktični, ker so imeli podlago »napoleonov«.

Železnični vozni listi.

Koncem minolega leta sti zadobili dve bistveni novosti gledé železniških voznih listov zakonito moči, ki bi lahko dajali povoda zmotam: razveljavljanje notranjih voznih listov predzadnjega izdanja (1892) in uvedenje novega kolka v kronski veljavi za vozne liste.

Stranke si morajo torej dobro zapomniti, da se — dokler ne poide zaloga — smejo nadalje rabiti le železniški vozni listi s stariim kolkovnim znamenjem, izdani leta 1898. in vsi v zasebnih tiskarnah napravljeni vozni listi, ki so bili na e. kr. finančnem in kolkovnem uradu z barvanim kolkovnim znamenjem zaznamovani.

Železniški vozni listi, napravljeni v dvorini in državni tiskarni, z črnim kolkovnim znamenjem za notranji promet, izdanja 1892. so pa koncem leta 1899 prišli ob veljavo, ter se lahko zamenjajo le še do konca marca 1. 1900.

Dražbe nepremičnin:

Na e. kr. okrajnem sodišču v Komnu dne 1. februarja 1900. ob 9 1/2 uri, izba št. 3. — Na zahtevo Mihaela Logarja iz Komna. Predmet: edino zemlj. telo vlož. št. 184 davčne občine Kobdilj. — Vrednost: 280 kron. — Najmanjši ponudek: 186 kron 68 vin.

Na e. k. okrajnem sod. za civ. stvari v Trstu, izba št. 36, ulica S. Martiri 21. dne 23. jan. 1900 ob 9 uri predp. — Na zahtevo Matija Malalan pok. Antona iz Trebše po odvetuiku dru. Pretnerju. — Predmet: 1. skupina, tab. št. 165 v Kolonji; 2. skupina: del tab. št. 395 mesta Trst. — Vrednost 1. skupine: 155 K 29 vin.; 2. skupine: 564 K 82 v. — Najmanjši ponudek 1. skup.: 77. K 60 v.; 2. skup.: 282 K 41 v.

Na e. kr. okr. sodišču v Kopru dne 1. febr. 1900 ob 9. uri predp. v izbi št. 7. — Na zahtevo Marije ud. Bubau po dr. Battistelli in Marije Constantini po odv. dr. Constantini. — Predmet: Tab. št. 20, 41, 75, 55 in 56 davč. obč. Gročana. — Vrednost: gld. 9246/98. — Najmanjši ponudek: gl. 5611/64.

Tržne cene.

Cene se razumejo na debelo s carino vred.

Kolonijalno blago:

za 50 kg. v krouhu.	
Kava: Santos I.	93.50
" II.	84.50
Rio I.	91.50
" II.	86.50
Santos in Rio lavé I.	99.50
" II.	93.—
Laguaira lavé I.	138.50
" II.	95.50
Maracaibo	105.—
Guatemala	163.—
S. Salvador	105.—
Costarica	139.—
Portorico	155.—
S. Domingo	104.—
Jamaica	94.—
Malabar Plant	165.—
Java W. J. B.	183.—
Moka	150.—
Poper: Singapore	92.—
Penang	86.—
Tellichery	92.—
beli	138.—
Piment:	66.—
Sladka škorja: (cimet)	83.—
" electa	88.—
Riž: italijanski	18.— 23.50
Indijski	10.50 16.—
Japonski	15.— 17.50

Južno sadje:

Rožiči:	9.50
Datelj:	35.—
Smokve: (Calamata) v vencih	16.—
" proste	8.50
puljske (Puglia)	12.50
smirnske (v skatljicah)	48.—
Mandeljni: sladki I. Bari	98.— 118.—
Lešniki: siciljski	36.—
istrski	58.—
levantinski olupljeni	77.—
Suho grozdje (cibibe): Elemé	27.50 54.50
Sultanine	34.50 66.50
" iz Perzije	44.50 46.50
" črne Cismé	24.—
" Morea	25.50 27.—
Lipari	54.—
Pomeranče (zaboj)	3.— 14.—
Limone	3.— 6.—
Olje oljino italijansko I. Bari	69.— 88.—
" albansko	42.— 47.—
" dalmatinsko	44.— 47.—
bombažovo ameriškansko	33.—
sesamovo	53.—

Trgovinske vesti.

Budimpešta 11. Pšenica za oktober K. 7.84 do 7.85. Pšenica za april K. 7.72 do 7.73 Rž za oktober K. — do —. Rž za april K. 6.37 do 6.38. Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 4.93 do 4.95. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 5.01 do 5.02.

Pšenica: ponudbe zmerne, povpraševanje slabo, mirno. Prodaja: 12.000 met. st. nespremenjeno. Vreme: naraz.

Hamburg 11. Trg za kavo. Santos good average za mare 35.75 za maj 36.25, za september 37.25, za december 38.25 Denar.

Havre 11. Kava Santos good average za januar 50 k. frankov 42.75, za maj 50 k. frankov 44.25.

Dunajska borza dne 11. januarja.

	šted.	danes
Državni dolg v papirju	98.90	99.—
" " v srebru	98.65	98.80
Avstrijska renta v zlatu	97.75	97.90
" " kronah 4%	99.—	98.95
Kreditne akeije	233.05	233.80
London 10 Lsr.	242.40	242.35
20 mark	23.66	23.66
Napoleoni	19.19	19.19
100 italijanskih lir	89.75	89.60
Cekini	11.42	11.42

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

6.20 pop. om.	Nabrežina, Červinjan, Benetke
8.— brzovl.	Dunaj, zveza z Reko
8.25 —	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
9.— om.	Nabrežina, Videm, Benetke, Verona
9.55 —	Dunaj, zveza Budapešt in Zagreb
12.45 pop. om.	Kormin, zveza Červinjan, Benetke
4.35 —	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
5.30 —	Benetke (via Červinjan in via Videm)
6.25 —	Rim (via Bixij) naravnost.
8.15 brzovl.	Dunaj, zveza z Reko
8.15 —	Kormin
8.45 —	Dunaj, zveza s Pešim, Reko
9.45 —	Nabrežina, Videm, Benetke
6.10 —	do Münzschlaga
	(samo ob sredah) ekspres v Ostende

Dohod v Trst:

6.56 pop. meš.	iz Münzschlaga, Beljaka itd.
7.33 —	iz Italije, Kormina, Nabrežine
8.45 —	brzovl. iz Kormina
9.28 —	Dunaj, zveza s Pešim, Münhim
10.25 —	post. Dunaj, zveza z Reko
10.40 —	brzovl. iz Italije preko Kormina
11.20 —	om. iz Benetke (via Červinjan)
5.35 pop.	post. Dunaj, zveza z Gorico
7.45 brz.	om. iz Italije preko Kormina
8.30 —	brzovl. iz Italije preko Kormina
9.—	Dunaj, zveza z Reko
11.35 —	om. iz Italije preko Kormina
10.38 pop.	(samo v sredo) ekspres iz Ostende

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

6.20 pop.	Herpelje, Ljubljana, Dunaj, Beljak
8.45 —	Herpelje, Rovinj, Pulj, Dunaj
4.50 pop.	Herpelje, Divača, Rovinj, Pulj, Dunaj
7.45 —	brzovl. Pulj, Divača, Beljak, Dunaj
2.30 —	Herpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih)

Dohod k sv. Andreju

8.05 pop.	Divača
9.35 —	Pulj, Rovinj
11.15 —	Herpelje, Ljubljana, Dunaj
6.15 brz.	Pulj, Rovinj, Dunaj, Ljubljana
9.50 —	brzovl. Pulj, Rovinj, Dunaj
9.25 —	Herpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih)

Furlanska železnica.

Odhod iz Tržiča:

7.48 pop.	1.53, 6.25 pop. preko Červinjana v Italijo
10.42 —	in 10.48 brzovl. do Červinjana.

Dohod v Tržič:

7.20, 9.45, predp.	5.48, 10.33 pop. iz Italije preko Červinjana, 1.35 pop. iz Červinjana.
--------------------	--

Odhod in prihod parnikov.

V Zavrje preko Sv. Marka, Škedinja, Sv. Sobote, Milj ob 7.15, 9, 11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (posta), 9.30, 12 (posta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8, 9.30 (posta) predp.; 1.30, 3.30 (posta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (posta), 9.30, 12 (posta) predp.; 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.30 (posta) predp., 2.—, 3.45 (posta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (posta) 3.—, 4.15 (posta) pop. Dohod 6.45, 9.— (posta) predp. 1.30, 3.— (posta). Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (posta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (posta) predp., 4.— (posta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika "Astria" in "Portorose").

V Umag vsak dan razen nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirana, Cittanova, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod torek, četrtek, sobota ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanova, Salvo, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fasane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij od Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

MARIJA vdova de VITTORIS

je danes ob 3. uri zjutraj nenadoma v Gospodu zaspala.

Neotolajljiva hči **Helena**, potrta od žalosti, javlja to v svojem in v imenu ostalih sorodnikov prijateljem in znancem.

Dragi smrtni ostanki pokojnice se prepeljejo v soboto 13. t. m. ob 10. uri predpoludne v spremstvu od hiše št. 1. na Riva Grumula naravnost na pokopališče.

V TRSTU, 11. januarja 1900.

Prosimo, da se izvoli opustiti obiske v znak sožalja. — Ta oglas naj služi kakor neposredno obvestilo.

Pogrebni zavod **Zimolo**, Corso št. 41.

Assicurazioni generali

V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnelo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavica in rezerva dne 31. decembra 1899. gld. 58,071.673-84

Premije za potrditi v naslednjih letih 30,541.700-64

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1899. 169,929.625-03

Plačana povračila: a) v letu 1899. 9,737.614-48

b) od začetka društva do 31. decembra 1899. 292,401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančneje pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.

Seifertov muzej

v Politeama Rossetti.

Najnovejša izložba v naravni velikosti izdelane od voska

Julijane Hummel obešene na Dunaju dne 2. januarja t. l. radi trpinčenja in umorjenja svoje lastne 5-letne hčerke.

50 krasnih in umetnih voščenih podob v naravni velikosti.

MLEKARSKA ZADRUGA

v Škofji Loki

oddaja sveže mleko, sladko smetano in

surovo maslo po najnižih cenah v naj-

bolji kakovosti.

Pozor!

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da je moja gostilna

„Andemo de Franz“

v via Ireneo št. 1

odprta v pustnem času do 4 ure zjutraj in da je kuhinja vedno pripravljena.

Vino prve vrste!

Za obilen obisk se priporoča udani

Fran Potočnik, krčmar.

Cenilniki zastoj in franko

Šivalnih strojev tovarniška zaloga

Ivana Jax-a

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13.

priporoča svoje pripoznano najboljšje

šivalne stroje

za domačo porabo in obrtniške potrebe.

Čuvaj se 0000 roman. Velja 35 nvč. Prodaja se v upravnistvo našega lista.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprednice, žimice in peresnice, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

POSLANO.

Fran Wilhelmov

odvajajoči čaj

od

Frana Wilhelm

lekarnarja v Neunkirchen

(Spodnja Avstrija).

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 gld. av. velj.

Dne 30. decembra 1899.

odprl sem nov

Restaurant Centrale Pilsen

v Via Torrente št. 10

z vrhom in keglščem, razsvetljenim z elektr. lučjo Plzensko pivo iz zadržne pivovarne v Plznu in bavarske Reichenbrau v Kulmbachu.

Tu- in inozemska vina prve vrste. Izvrstna kuhinja. Točna postrežba. Zmerne cene.

Rafael Güttner voditelj.

Vabilo na naročbo „Slovenke“.

P. n.

Z novim letom 1900 začne „Slovenka“ svoj četrti letnik. Jedino slovensko, oziroma jugoslovansko žensko glasilo je postalo tekom prvih let svojega obstanka tako priljubljeno, da je vsaka posebna hvala nepotrebna. Izdajatelji lista se pa nočejo zadovoljiti z dosedanjimi uspehi, temveč hočejo napeti vse moči, da priboré „Slovenki“ tisto veljavo, ki sodi edinemu glasilu našega ženstva. Naša „Slovenka“ mora postati dostojna vrstnica enakim listom drugih omikanih narodov.

Žensko vprašanje zanima danes najviše duhove obeh spolov, in vsi izobraženci priznavajo njegovo veliko važnost, naj se že kakor koli postavljajo napram posamičnim zahtevam ženstva. Materijal, ki ga to vprašanje obsega, je pa tako ogromen, da je za njega spoznavanje potreben poseben študij. In „Slovenki“ bo prva naloga, omogočiti in pospeševati to proučevanje. Zato bo posvečevala vso brigo in pozornost vsem pojavom ženskega gibanja in bo stala odločno na stališču ženskih pravic, ženske osamosvoje. Ozirala se bo pa tudi na vse prikazni, ki so direktno ali indirektno v zvezi z ženskim pokretom, dobro vedé, da je žensko vprašanje v svojem bistvu le en list velike knjige, le del organske celote, socijalnega vprašanja.

vezaninamen bo „Slovenka“ objavljala temeljite znanstvene članke in razprave, izvirne in v dobrih prevodih, dalje: brižno sestavljeno kroniko ženskega gibanja — doma in po svetu — ter bibliografijo ženske sociologije. Pa tudi zabavnega dela ne bo zanemarjala, temveč bo skrbela za dobro leposlovno dag virov V ta in nevezani besedi. Spise bo objavljala tudi v hrvaškem oziroma srbskem jeziku; a da bodo taki sestavki tudi Slovincem lahko umljivi, bo v vsaki šlevilki tolmačila manj umevne hrvaške besede.

Mnogo priznanih književnikov je obljubilo uredništvu svoje sodelovanje, med njimi zlasti: Anton Aškerc, Aleksandrov, Ljubomir Babić-Gjalski, Alojzij Benković, Bogomila, Danica, Desimira, dr. Fran Eller, Engelbert Gangl, Fran Goestl, Fran Govékar, Fran Jagar, Vladimir Jelovšek, Etbin Kristan, Kristina, Henrik Krizman, Zofka Kveder, Janko Leban, Janko Leskovar, Márica, Márica II., Milan Marjanović, Anton Medved, Mihovil Nikolić, Potočan, Jakob Vetušek, Vida, Antonin Zavadil, Zorana, Oton Zupančič, Žabnik i. dr.

Tudi z svojo zunanjo obliko pokaže „Slovenka“ v novem letniku, da napreduje s časom. Radi boljšega urejevanja in ložjega pregleda za čitatelje pa bo izhajala enkrat na mesec, seveda razmerno povečana.

Da bo mogla izpolnjevati vse svoje številne in težke naloge, je pa treba splošne podpore jugoslovanskega čitateljstva, zlasti našega ženstva. Zato se obračamo do Vas z uljudno prošnjo, da se blagovolite naročiti na „Slovenko“, ter jo priporočiti tudi svojim prijateljem in znancem, kajti samo, ako se krog njenih naročnikov povsod razširi, ako nam stari naročniki pridobé novih, bode mogla materialno in intelektualno uspevati in se razvijati v korist našega ženstva, našega naroda, pospešujé naš splošni napredek.

Naročnina znaša za vse leto 6 kron. — Naročuje se na upravnistvo „Slovenke“, v Trstu, ulica Molino piccolo št. 3.

Z odličnim spoštovanjem,

uredništvo in upravnistvo „Slovenke“.

V TRSTU, meseca decembra 1899.